

## Nezirić protiv BiH (broj 4088/21), 5.11.2024.

### **Povreda člana 8. Ek (povreda prava na poštovanje prepiske)**

Podnosilac predstavke je advokat Sanel Nezirić, državljanin Bosne i Hercegovine.

Protiv g. Nezirića je 2018. godine pokrenuta istraga zbog sumnje na krivično djelo zločinačkog udruživanja i zloupotrebe položaja. Istražna tijela odobrila su oduzimanje i pregled njegovog mobitela. Sudovi su ovu odluku potvrdili u žalbenom postupku.

Telefon gospodina Nezirića oduzet je u njegovom uredu, a njegov izgled (model, boja, IMEI broj, prisustvo SIM kartice, vidljiva oštećenja, itd.) je pregledan u prisustvu člana advokatske komora Sarajevo. Stručnjak je cijeli sadržaj telefona kopirao na DVD. Naknadno su dva istražitelja – na zahtjev tužilaštva – pretraživala te podatke koristeći brojeve telefona ostalih osumnjičenih kao parametre pretrage.

Međutim, cijeli sadržaj telefona kasnije je priložen kao dokaz na suđenju. Gospodin Nezirić se usprotivio tome, pa je sud naredio tužiocu da filtrira dokaze tako da budu objavljene samo komunikacije relevantne za krivični postupak. Krivični postupak protiv g. Nezirića očigledno je još u toku.

Pozivajući se na član 8. (pravo na poštovanje prepiske), g. Nezirić se žalio na zapljenu i pregled svog mobilnog telefona, tvrdeći da je time povrijeđeno njegovo pravo na povjerljivost pravno-profesionalne komunikacije.

*Nije bilo sporno da su zapljena i pregled mobilnog telefona g. Nezirića predstavljali zadiranje u njegovo pravo na poštovanje prepiske. To zadiranje imalo je opću pravnu osnovu u domaćem zakonu, konkretno u Zakonu o krivičnom postupku i Zakonu o advokaturi.*

*Sud je ponovio važnost zaštite povjerljivosti komunikacije između advokata i njihovih klijenata te pravno-profesionalne privilegije. Primijetio je da u Bosni i Hercegovini postoje proceduralne zaštitne mjere za pretrese i zapljene, posebno u kontekstu pretrage advokatske kancelarije.*

*Međutim, zabrinjavao ga je praktični okvir za zaštitu pravno-profesionalne povjerljivosti u predmetima kao što je predmet g. Nezirića.*

*Konkretno, stvarni pregled njegovog telefona – nakon što je cijeli sadržaj kopiran i prenesen – nije obavljen na mjestu pretrage. Niti g. Nezirić niti član Advokatske komore nisu bili prisutni tokom pregleda, a zakon nije predviđao takvu mogućnost.*

*Također, provođenje ciljanih pretraga nije bilo obavezno prema domaćem zakonodavstvu. U predmetu g. Nezirića, tužilac je usmeno zatražio od istražitelja da pretraže kopirani sadržaj telefona koristeći brojeve telefona drugih osumnjičenih u predmetu kao parametre pretrage. Uprkos toj pretrazi, kao dokaz na suđenju podnesen je kompletan kopirani sadržaj njegovog telefona.*

*Zaključno, domaće zakonodavstvo nije imalo odgovarajuće proceduralne zaštitne mjere za zaštitu podataka obuhvaćenih pravno-profesionalnom povjerljivošću. Stoga je došlo do povrede člana 8.*

## Zahariev protiv Sjeverne Makedonije (broj 26760/22), 5.11.2024. godine

### **Povreda člana 6. Ek**

Podnosilac predstavke je Borislav Zahariev Zahariev, bugarski državljanin koji živi u Sofiji.

Slučaj se odnosi na optužnicu protiv gospodina Zaharieva u februaru 2013. i njegovo kasnije suđenje za zloupotrebu službenog položaja i utaje poreza. Tvrdi da je u to vrijeme imao imunitet od krivičnog gonjenja jer je njegova supruga bila službenica u Bugarskom kulturnom i informativnom centru pri bugarskoj ambasadi u Skoplju.

Pozivajući se na član 6. stav 1. (pravo na pravično suđenje) g. Zahariev se žali na način na koji su sudovi Sjeverne Makedonije rješavali njegove argumente vezane uz njegov navodni imunitet od krivičnog gonjenja prema Bečkoj konvenciji o diplomatskim odnosima iz 1961.

*Evropski sud je, između ostalog, istakao da valjanost posebne lične iskaznice podnosioca predstavke nije produžena nakon 30. maja 2014., dok je krivični postupak protiv njega bio konačno priveden kraju u novembru 2021. Osim toga, osnova za tvrdnju da je dobio imunitet od krivičnog progona (zaposlenje njegove supruge u Centru) prestala je postojati u decembru 2015. Međutim, Evropski sud je istakao da nije njegova zadaća odlučivati o imunitetu podnosioca predstavke, već procijeniti je li obrazloženje domaćih sudova bilo u skladu sa zahtjevima člana 6. U vezi s tim, istakao je da se domaći sudovi nisu pozvali na činjenicu da je navodna osnova za imunitet podnosioca predstavke prestala postojati dok je krivičnypodnosilac predstavke pozvao na imunitet u krivičnom postupku koji je započeo u junu 2013., gotovo godinu dana prije isteka posebne lične iskaznice i godinu i pol dana prije nego što je prestao radni odnos njegove supruge u Centru. Evropski sud je istakao zabrinutost da dugotrajno donošenje odluka od strane domaćih sudova dok ne prestane osnova imuniteta neke osobe može de facto učiniti beskorisnom zaštitu koja mu je pružena na osnovu tog imuniteta. Evropski sud je utvrdio povredu člana 6. Konvencije.*

## Miron protiv Rumunije (br. 37324/16), 5.11.2024. godine

### **Nema povrede člana 6. Ek**

Podnositeljica predstavke je Adriana-Laura Miron, državljanka Rumunije.

Predmet se odnosi na pravičnost krivičnog postupka. Podnositeljica predstavke navodi da prvostepeni sud koji ju je osudio nije uzimao iskaze direktno ni od svjedoka ni od njenih saoptuženih.

U decembru 2012. godine, nadležno tužilaštvo je pokrenulo postupak protiv podnositeljice predstavke i još četiri državna službenika iz Uprave za kadrovska pitanja Ministarstva unutrašnjih poslova, pod optužbom za falsifikovanje i zloupotrebu službenog položaja. Optuženi su da su nezakonito angažovali osobu D.R.C. i da su mu platili određeni novčani iznos za fiktivni posao. Protiv osobe D.R.C. takođe je podignuta optužnica za pomaganje i podržavanje tih krivičnih djela.

Pozivajući se na član 6 (pravo na pravično suđenje), podnositeljica predstavke se žali da su krivični postupci protiv nje bili nepravični, jer domaći sudovi nisu ispoštovali princip da svjedoke treba neposredno ispitati na suđenju.

*Evropski sud je utvrdio da je, u okolnostima ovog predmeta, s obzirom na pristup podnositeljice predstavke postupku i kompenzacijske mjere koje su poduzele sudije na oba nivoa nadležnosti (koji su na vlastitu inicijativu direktno uzeli izjave od suoptuženika i posebno važnog svjedoka) korištenje snimaka iskaza drugih svjedoka na izricanju presude bilo je u skladu sa zahtjevima prava podnositeljice predstavke na pravično suđenje i nije povrijedilo bit tog prava. Osim toga, dostupnost audio zapisa, uz pisani zapis tih drugih iskaza svjedoka, predstavljala je dodatnu sigurnosnu mjeru u ovom slučaju.*

## **S. protiv Češke (br. 37614/22), 7.11.2024. godine**

### **Nema povrede člana 14. Ek u vezi sa članom 1. Protokola broj 12**

Podnosioci predstavke su majka i njen sin, češki državljani.

Predmet se odnosi na navodni nedostatak adekvatne prilagodbe tretmana za sina koji ima autizam tokom prve godine osnovne škole i naknadne sudske postupke, te na štetne posljedice koje je ova situacija imala na majku.

Pozivajući se na član 14 (zabrana diskriminacije) uzet zajedno sa članom 2 Protokola br. 1 (pravo na obrazovanje), podnosioci predstavke se žalje na diskriminaciju na osnovu invaliditeta sina, tvrdeći da predmetna škola nije napravila razumnu prilagodbu za njegove specifične potrebe.

*Evropski sud je, između ostalog, istakao da iako priznaje da je škola mogla brže reagirati na obrazovne potrebe podnosioca predstavke nakon što su te potrebe utvrđene ne može se optužiti da je propustila postupati s marljivošću potrebnoj kako bi se podnosiocu predstavke omogućilo pohađanje prve godine škole u uvjetima jednakim, koliko je to moguće, onima koje uživaju druga djeca. Zaključiti drugačije značilo bi, u okolnostima ovog predmeta, nametanje državi „nerazmjernog ili nepotrebnog tereta” u odnosu na njene pozitivne obaveze da učini razumne prilagodbe u korist podnosioca predstavke.*